

Vuosiraportti Keski-Uudenmaan ekotukitoiminnasta vuonna 2022

Tapani Hänninen

Johdanto

Vuonna 2013 käynnistyi kymmenen KUUMA-kunnan yhteinen *Julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen* -hanke. Hankkeessa koulutettiin ekotukihenkilöitä kuntien omistamiin kiinteistöihin. Hankkeen loputtua vuonna 2020 ekotukitoiminta on jatkunut edelleen Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen sopijakunnissa; Järvenpäässä, Keravalla, Mäntsälässä, Nurmijärvellä ja Tuusulassa.

Ekotukihenkilöiden tehtävänä on omalla esimerkillä ja työkavereiden ohjauksella sekä yhteistyössä työkavereiden kanssa parantaa energia- ja materiaalitehokkuutta työpaikalla ja edistää ekotukiyhteistyötä tärkeiden yhteystahojen, kuten kiinteistöhuollon kanssa. Ekotukihenkilöillä on ollut kuntakohtainen yhteyshenkilö, joka on osallistunut ekotukitoiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja kehittämiseen. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus on koordinoanut hanketta.

Ekotukitoiminnalla suojellaan ympäristöä, saavutetaan taloudellisia säästöjä ja edistetään yhteisöllisyyttä ja työhyvinvointia. Ekotukitoiminta on oivallinen keino sisällyttää ympäristöasiat luontevasti osaksi kuntakiinteistöjen toimintaa, ja päiväkodeissa sekä kouluissa ottaa myös lapset siihen mukaan ja ohjata heitä osana ympäristökasvatusta vähentämään tarpeetonta kulutusta ja ympäristön kuormitusta. Päiväkodeille järjestetään kestävästä kehityksestä ja ympäristökasvatuksesta neuvontatilaisuuksia.

Sisällysluettelo	Sivu
1.EKOTUKIVERKOSTO	1
1.1. Ekotukikiinteistöt	1
1.2. Ekotukihenkilöt ja -kiinteistöt ja ekotukikohteiden kiinteistöhoitajat	3
1.3. Ekotukiyhteyshenkilöt	3
1.4. Ekotukitoiminnan raportointi	4
2. EKOTUKITILAISUUDET	4
2.1. Kiinteistökohtaiset ekotukitapaamiset	4
2.2. Kuntakohtaiset ekotukihenkilöiden yhteistapaamiset	5
2.3. Kestävä kehitys ja ympäristökasvatus -tiedotustilaisuudet	6
2.4. Ekotukihenkilöiden rekrytointi	6
2.5. Ekotukikoulutus	7

1. EKOTUKIVERKOSTO

1.1. Ekotukikiinteistöt

Keski-Uudenmaan ekotukitoiminnassa mukana olevat kuntien kiinteistöt Järvenpäästä, Keravalta, Mäntsälästä, Nurmijärveltä ja Tuusulasta joulukuussa 2022:

Järvenpää

Kartanon ala- ja yläkoulu

Kinnarin ala- ja yläkoulu

Järvenpään lukio

Järvenpään yhteiskoulu

Järvenpään kirjasto

Koivusaaren koulu

Tahvontuvan päiväkoti

Mankalan koulu

Järvenpään osaamis- ja työllisyyspalvelut:

Hallinto ja vaikuttamo,
Kartanon kahvila,
Cooperin kulma

Kyrölän koulu

Saunakallion koulu

15 ekotukikiinteistöä

Kerava

Ali-Keravan koulu

Keravanjoen ala- ja yläkoulu

Keskustan päiväkoti

Keravan kirjasto

Kalevan päiväkoti

6 ekotukikiinteistöä

Mäntsälä

Päiväkoti Amanda

Sääksjärven koulu

Anttilan päiväkoti

Kaunismaen päiväkoti

Mäntsälän lukio

Nummisten päiväkoti ja koulu

Saviahon päiväkoti

Taikametsän päiväkoti

Myllymäen koulu

Mäntsälä jatkuu

Mäntsälän lukio
Mäntsälän terveystakeskus
Mäntsälän keskuskeittiö
Mäntsälän kirjasto

14 ekotukikiinteistöä

Nurmijärvi

Haikalan koulu
Professorintien päiväkoti
Haikalan päiväkoti
Aleksia ruokapalvelut
Rajakaaren monitoimitalo
Nurmijärven nuorisopalvelut, kahvila Monikko
Lukkarin koulu
Daghemmet Äppelgården
Nurmijärven tilakeskus
Ylitolantien päiväkoti
Mäntysalon päiväkoti
Nukarin päiväkoti

12 ekotukikiinteistöä

Tuusula

Hyrylän koulukeskus, yläkoulu
Hyrylän koulukeskus, Tuusulan lukio
Mikkolan päiväkoti
Päiväkoti Lahelan Terttu
Tuusulan keskuskeittiö
Jokelan koulukeskus
Pertun koulu
Riihikallion koulu
Toimintakeskus Metsäpirtti
Tuusulan varikko ja vesilaitos
Jokelan kirjasto
Tuusulan pääkirjasto, Hyrylä
Tuomalan koulu
Päiväkoti Martta Wendelin

15 ekotukikiinteistöä

Joulukuussa 2022 ympäristökeskuksen sopijakunnissa oli yhteensä 62 ekotukikiinteistöä.

1.2. Ekotukihenkilöt ja -kiinteistöt ja ekotukikohteiden kiinteistöhoitajat

Ekotukihenkilöiden, ekotukikiinteistöjen ja ekotukikiinteistöissä työskentelevien kiinteistöhoitajien määrät joulukuussa 2022:

	<u>Ekotukihenkilöt</u>	<u>Ekotukikiinteistöt</u>	<u>Kiinteistöhoitajat</u>
Järvenpää	21	15	10
Kerava	7	6	4
Mäntsälä	13	14	7
Nurmijärvi	15	12	8
Tuusula	19	15	13
	Yhteensä 75	Yhteensä 62	Yhteensä 40

Joulukuussa 2022 ympäristökeskuksen sopijakunnissa oli 75 ekotukihenkilöä 62:sta kuntien palvelukiinteistöstä. Ekotukihenkilöiden ohella kiinteistöjen ekotukitoiminnassa olivat mukana 40 ekotukikohteissa työskentelevää kuntien kiinteistöhuollon kiinteistöhoitajaa. Tuusulassa päiväkotia Lahelan Tertun sekä kunnan keskuskeittiön kiinteistöhoitajat ovat yksityisten kiinteistöhuoltoyritysten työntekijöitä eivätkä he osallistu kunnan ekotukitoimintaan.

Ekotukihenkilöt edistävät työpaikallaan toiminnallisia ympäristöparannuksia ja kiinteistöhoitajat osallistuvat kiinteistöjen teknisten energiatehokkuustoimenpiteiden toteutukseen. Ekotukihenkilöiden ja kiinteistöhoitajien välinen yhteistyö varsinkin seurannan ja tiedottamisen osalta on tärkeää. Ekotukihenkilöt seuraavat esimerkiksi vesihanojen ja wc-istuinten sekä ikkuna- ja ovitiivisteiden kuntoa ja ilmoittavat mahdollisista vesivuodosta ja epäkuntoisista tiivisteistä kiinteistöhuollolle. Kiinteistöhoitajat seuraavat energian- ja vedenkulutuksia sekä jätehuollon toimivuutta ja tiedottavat niistä ekotukihenkilöitä.

1.3. Ekotukiyhteyshenkilöt

Ekotukihenkilöiden kuntakohtaiset yhteyshenkilöt osallistuvat oman kuntansa ekotukitoiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja tiedotukseen ja tukevat ekotukihenkilöitä ekotukitoimintaa koskevissa asioissa.

Järvenpäässä, Keravalla ja Nurmijärvellä oli vuonna 2022 ekotukihenkilöiden kuntakohtainen yhteyshenkilö, Järvenpäässä Eira Linko Järvenpään Seutulantalolta, Keravalla Johanna Kuusisto Keravan tilapalveluista ja Nurmijärvellä Mari Mäkelä Nurmijärven teknisestä keskukselta.

Mäntsälän yhteyshenkilö on eläköitynyt ja Tuusulan yhteyshenkilö on siirtynyt toisiin tehtäviin. Myös Keravan yhteyshenkilön työtehtävät muuttuivat vuoden 2022 lopussa ja hän lopetti toimimisen yhteyshenkilönä. Heidän tilalleen etsitään uutta yhteyshenkilöä. Tapani Hänninen ympäristökeskuksesta toimi vuonna 2022 Mäntsälän yhteyshenkilön sijaisena.

1.4. Ekotukitoiminnan raportointi

Ekotukihenkilöiden on tarkoituksena raportoida vuosittain työpaikan ekotukitoiminnasta, sen tavoitteista ja toimenpiteistä ja hyvistä onnistumisista sekä mahdollisista haasteista. Ekotukitoiminnan raportointia varten on tehty ekotukitoiminnan Microsoft Forms -raportointilomake. Raportointilomakkeesta on tiedotettu ekotukihenkilöitä sähköpostitse ja kannustettu heitä vastaamaan sen kysymyksiin, ja aiheesta on myös keskusteltu ekotukitapaamisissa.

2. EKOTUKITILAISUUDET

Ekotukitoiminnan tilaisuudet vuonna 2022

<u>Tilaisuus</u>	<u>Paikka</u>
Kevään ekotukikoulutus	Järvenpää-talo
Syksyn ekotukiyhteiskoulutus Hyvinkään ja Keski-Uudenmaan kuntien ekotukihenkilöille	Keski-Uudenmaan kuntien ekotukihenkilöille Teams-etäyhteys
Kiinteistöhoitajien koulutus	Järvenpää-talo
16 kiinteistökohtaista ekotukitapaamista	Ekotukikiinteistöt
6 ekotukihenkilöiden kuntakohtaista yhteistapaamista	2 tapaamista Tuusulan, 2 Mäntsälän ja 2 Keravan kirjastossa
11 tiedotustilaisuutta päiväkotien työntekijöille Kestävästä kehityksestä ja ympäristökasvatuksesta päiväkodissa	päiväkodit

2.1. Kiinteistökohtaiset ekotukitapaamiset

Ekotukihenkilöiden kanssa järjestettiin kiinteistökohtaisia ekotukitapaamisia. Kuhunkin tapaamiseen kutsuttiin osallistujiksi myös ekotukihenkilön lähin esihenkilö, työpaikan kiinteistöhoitaja ja ekotukihenkilön kuntakohtainen yhteyshenkilö. Tapaamisissa keskusteltiin ekotukitoiminnan käynnistämisestä, toteutuksesta ja kehittämisestä sekä hyvistä onnistumisista ja mahdollisista esiin tulleista haasteista ja tuen tarpeista ekotukitoiminnassa. Tapaamisissa painotettiin, että ympäristökeskus ja kuntakohtainen yhteyshenkilö tarvittaessa mielellään auttavat ekotukihenkilöitä kaikissa ekotukitoimintaa koskevissa asioissa.

Kiinteistökohtaiset ekotukitapaamiset sekä niiden ajankohdat ja osallistujamäärät vuonna 2022:

- Järvenpään osaamis- ja työllisyyspalvelut, 11.2., 5 henkilöä
- Riihikallion koulu, Tuusula, 2.3., 6 henkilöä
- Järvenpään lukio, 16.3., 4 henkilöä
- Leirikeskus Metsäpirtti, Tuusula, 21.4., 2 henkilöä
- Yltilantien päiväkotiki ja Daghemmet Äppelgården, Nurmijärvi, 18.5., 4 henkilöä
- Tuusulan kunnan keskuskeittiö, 7.6., 2 henkilöä
- Kyrölän koulu, Järvenpää, 29.8., 4 henkilöä
- Nummisten päiväkotiki ja koulu, Mäntsälä, 1.9., 2 henkilöä
- Keravanjoen koulu, Kerava, 7.9., 5 henkilöä
- Mäntysalon päiväkotiki, Nurmijärvi, 4.10., 3 henkilöä
- Päiväkotiki Martta Wendelin, Tuusula, perjantaina 28.10., 3 henkilöä
- Nukarin päiväkotiki, Nurmijärvi, 3.11., 5 henkilöä
- Lukkarin koulu, Nurmijärvi, 15.11., 4 henkilöä
- Järvenpään osaamis- ja työllisyyspalvelut, hallinto ja vaikuttamo, 22.11., 3 henkilöä
- Ala-Kartanon koulu, Järvenpää, 29.11., 2 henkilöä
- Mäntsälän keskuskeittiö, Mäntsälä, 9.12., 3 henkilöä.

Vuonna 2022 järjestettiin 16 kiinteistökohtaista ekotukitapaamista. Niihin osallistui yhteensä 57 henkilöä.

2.2. Kuntakohtaiset ekotukihenkilöiden yhteistapaamiset

Kiinteistökohtaisten ekotukitapaamisten lisäksi järjestettiin kuntakohtaisia ekotukihenkilöiden yhteistapaamisia. Yhteistapaamisten tarkoituksena oli keskustella mahdollisimman monen ekotukihenkilön kanssa samanaikaisesti ekotukitoiminnasta omalla työpaikalla ja omassa kunnassa, ja saada sitä kautta aikaan verkostoitumista ja yhteistyötä kunnan eri ekotukikohteiden välille. Tapaamisissa tuotiin esille hyviä ekotukitoiminnan esimerkkejä kannustimeksi hyvälle toiminnalle ja malliksi muille ekotukikiinteistöille.

Kuntakohtaisten ekotukiyhteistapaamisten asialista:

- osallistujien esittäytyminen
- esittely kunnan ekotukitoiminnan kokonaistilanteesta
- toimipistekohtaiset kuulumiset: tärkeimmät tehdyt ekotukitoimenpiteet ja tulevaisuuden suunnitelmat
- ekotukitoiminnan parhaimmat onnistumiset ja merkittävimmät haasteet
- toiminnassa tarvittava tuki ja apu

- ekotukitoiminnan raportointi
- Astetta alemmas -energiansäästökampanja.

Ekotukihenkilöiden kuntakohtaisia yhteistapaamisia ryhdyttiin järjestämään syksyllä 2022. Syksyn aikana järjestettiin tapaamiset Tuusulassa, Mäntsälässä ja Järvenpäässä. Jokaisessa kunnassa oli kaksi keskenään samanlaista tapaamista, jotta mahdollisimman moni kunkin kunnan ekotukihenkilöistä voisi osallistua jompaankumpaan tapaamisista. Tuusulan tapaamisiin osallistui 5, Mäntsälän tapaamisiin 6 ja Järvenpään tapaamisiin 11 henkilöä.

Alkuvuodesta 2023 vastaavat ekotukihenkilöiden yhteistapaamiset eli kaksi keskenään samanlaista tapaamista järjestetään Keravalla ja Nurmijärvellä.

2.3. Kestävä kehitys ja ympäristökasvatus -neuvontatilaisuudet

Kestävä kehitys ja ympäristökasvatus ovat merkittäviä keinoja vaikuttaa positiivisesti päiväkotilasten ympäristöasenteisiin ja sitä kautta ympäristön huomioon ottavaan toimintaan. Syksyllä 2020 ryhdyttiin tarjoamaan Kestävän kehityksen ja ympäristökasvatuksen neuvontatilaisuuksia päiväkotien työntekijöille, ja tilaisuuksia järjestettiin niissä päiväkodeissa, joissa niistä sovittiin päiväkotijohtajien kanssa järjestettävän. Vuonna 2021 sekä edelleen vuonna 2022 neuvontatilaisuuksia jatkettiin. Kestävän kehityksen ja ympäristökasvatuksen neuvonnassa on tuotu esille niiden kummankin vahva yhteys päiväkodeissa totutettavaan ekotukitoimintaan.

Kestävä kehitys ja ympäristökasvatus -neuvontatilaisuuksien paikat ja ajankohdat vuonna 2022:

- Päiväkotiki Aarre ja Sorsakorven päiväkotiki, Kerava, maanantaina 28.3., tiistaina 29.3. ja keskiviikkona 30.3.
- Kurkelan päiväkotiki, Kerava, tiistaina 12.4.
- Kalevan päiväkotiki, Kerava, keskiviikkona 4.5.
- Vaunukankaan päiväkotiki, Tuusula, 2 tilaisuutta perjantaina 13.5.
- Päiväkotiki Pellava, Tuusula, 2 tilaisuutta torstaina 19.5.
- Virrenkulman päiväkotiki, Kerava, tiistaina 30.8. ja tiistaina 20.9.

Kestävän kehityksen ja ympäristökasvatuksen neuvontatilaisuuksiin osallistui vuonna 2022 noin 70 - 80 päiväkotien työntekijää.

2.4. Ekotukihenkilöiden rekrytointi

Kestävän kehityksen ja ympäristökasvatuksen neuvontatilaisuuksissa päiväkotien työntekijöitä rekrytoitiin ryhtymään työpaikkansa ekotukihenkilöksi. Ekotukihenkilöksi ryhtymisen perusteluksi heille kerrottiin ekotukitoiminnan isosta merkityksestä varhaiskasvatuksessa, kun lasten positiivisia ympäristöasenteita ja ympäristön huomioon ottavaa toimintaa ohjauksen, opastuksen, hyvien esimerkkien ja lapsia osallistavan toiminnan kautta edistetään. Samalla painotettiin, että ekotukitoiminnan ei tule kuormittaa ketään vaan tarkoituksena on toteuttaa sen toimenpiteitä vähän kerrassaan, Kestävän kehityksen / Jatkuvan parantamisen periaatteella, yhteistyössä työkavereiden kanssa.

2.5. Ekotukikoulutus

Ekotukihenkilöille järjestettiin vuonna 2022 kaksi ekotukikoulutusta, ensimmäinen keväällä ja toinen syksyllä. Kevään koulutus oli suunnattu Keski-Uudenmaan kuntien ekotukihenkilöille ja syksyn koulutus järjestettiin yhteiskoulutuksena Hyvinkään ja Keski-Uudenmaan kuntien ekotukihenkilöille. Hyvinkään kaupunki ja Hyvinkään Laurea vastasivat syksyn yhteiskoulutuksen suunnittelusta ja toteutuksesta, joihin myös Keski-Uudenmaan ympäristökeskus ja Järvenpään yhteiskoulu Keski-Uudeltamaalta osallistuivat. Järvenpään yhteiskoulu piti koulutuksessa esityksen koulun Vihreästä Lipusta.

Kevään 2022 ekotukikoulutus:

Ekotukihenkilöiden koulutus

Resurssiviisaus, välineiden kierrätys ja ekotukiyhteistyö kuntien ympäristönsuojelun edistäjinä

Ajankohta: keskiviikko 27.4.2022
 Paikka: Järvenpää-talo
 Hallintokatu 4, 04400 Järvenpää
 1. kerroksen kokoushuoneet 1 - 2

Ohjelma

12:30	Tilaisuuden avaus
<i>Tapani Hänninen, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus</i>
12:35	Järvenpään resurssiviisauden tiekartta
Kiinteistöjen irtaimiston kierrätys
<i>Essi Hämäläinen, Järvenpään kaupunki</i>
13:20	Resurssiviisauden toteutuminen korjausrakentamisen hankkeissa -
esimerkkejä ja haasteita
<i>Leena Hogg, Mestaritoiminta Oy Järvenpää</i>
13:40	Kahvitauko
14:10	Ekotukiyhteistyötä Hyvinkäällä
<i>Markku Nieminen, Hyvinkään kaupungin ympäristökeskus</i>
14:30	Ympäristönsuojelutavoitteita ja -toimenpiteitä Tuusulassa
<i>Tapani Hänninen, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus</i>
14:55	Keskustelu
15:15	Tilaisuuden yhteenveto ja lopetus
<i>Tapani Hänninen</i>

Koulutukseen osallistui 28 henkilöä.

Syksyn 2022 ekotukikoulutus:

Hyvinkään ja Keski-Uudenmaan ekotukihenkilöiden yhteiskoulutus tiistaina 25.10.2022

Koulutuksen ohjelma

12.00 Avauspuhe Markku Nieminen, Hyvinkään kaupunki

12.10 Kestävä tulevaisuus ja ilmastovastuu Hyriassa, Juulia Juslin, Hyria koulutus

12.35 Vihreän lipun koulu, Järvenpään yhteiskoulu – toteutusta Järvenpäässä

12.50 Kestävä arki - piiloveden ympäristövaikutukset, Sanna Salomaa, Hyria säätiö

13.15 Kierrätys ja lajittelu, Viivi Kuumola, jätehuoltoyhtiö Kiertokapula

13.40 Energiansäästö kotitalouksissa, Ville Rouvinen, palveluinsinööri, Energiahelppi

14.05 kahvitauko

14.25 Paneeli, tekoja ympäristön hyväksi - Mitkä ovat olleet parhaita onnistumisia?

Mikä on ollut haastavinta? Miten siitä selvittiin?

panelistit:

Nea Krantz, Nea Design

Matti Nummelin, Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistys HYYSY

Anne Ilola, Hyvinkään kaupungin ateriapalvelut

Sari Kasper, Hyvinkään kaupungin varhaiskasvatus

15.30 Loppukeskustelua yhdessä

16.00 Kiitokset, ja tilaisuus päättyy

Koulutukseen osallistui ympäristökeskuksen sopijakunnista 22 henkilöä.

Kiinteistönhoitajien koulutus:

Keski-Uudenmaan kuntien ekotukikiinteistöissä työskenteleville kiinteistönhoitajille järjestettiin syksyllä 2022 oma erillinen, kiinteistöjen teknisiin energiatehokkuusparannuksiin liittynyt koulutus.

Ekotukikiinteistöissä työskentelevien kiinteistönhoitajien koulutus

Ajankohta: keskiviikko 26.10.2022 klo 12:30 - 15:30

Paikka: Järvenpää-talo
Hallintokatu 4, 04400 Järvenpää
1. kerroksen kokoushuoneet 3 - 4

Ohjelma

- 12:30 Tilaisuuden avaus
Tapani Hänninen, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus
- 12:35 Resurssiviisauden toteutuminen rakennusten korjausrakentamisen hankkeissa
Leena Hogg, Mestaritoiminta Oy Järvenpää
- 13:10 Kahvitauko
- 13:40 Kiinteistöautomaation hyödyntäminen kiinteistöjen energiankulutuksen vähentämisessä
Timo Lahti, Suomen ympäristöopisto SYKLI
- 14:20 Rakennusten maalämpöhankkeet ja kiinteistöhuollon rooli niissä
Timo Lahti, Suomen ympäristöopisto SYKLI
- 15:00 Keskustelu
- 15:20 Tilaisuuden yhteenveto ja lopetus
Tapani Hänninen

Tilaisuuteen osallistui 10 henkilöä.